

gospodarski krizi. Moč jima je dajala ljubezen, ki vse upa, vse prenaša. . . Bog pa je nenadoma prekrižal njune načrte. Preporno srce je odločil zase. Ogromna množica je pokojno spremljala k večnemu miru, da se ob njenem grobu poslovi od pokopane ljubezni. Zvenela je pesem v tih pozdrav. Nam pa je bilo v duši, kakor domotožje. Njeno plačilo je pri tebi, Bog, zato ne tarnaj!

Razbor pri Slovenjgradcu. Umrl je Gregor Jelen v župniji Zavodnje. Moč je bil daleč na okoli znan kot pravi strokovnjak v mizarstvu in tesarstvu. Marsikatera stavba tukaj in v sosednjih župnijah kaže njegovo izvrstno ter strokovno delo. Kljub visoki starosti mu ni bil noben stolp previsok. Daleč na okoli so mu peli zvonovi zadnje popotnice. Slovesno ga je pokopal domači župnik Rožman na domačem pokopališču v Zavodnjem. Pri pogrebu se je nabralo za mariborsko dijaško semenišče 100 Din. Prav iskrena hvala vsem cenj. darovalcem! Ženi in otrokom naše sožalje!

Pernice nad Muto. V noči od ponedeljka dne 21. na torek dne 22. marca je izbruhnil požar pri posestniku Sirmšnik Ivanu, Pernice štev. 43, vulgo Porčnik. Ogenj je nastal najprej v gospodarskem poslopju, zgorel je tudi skedenj in večinoma ves inventar. Kako je nastal požar, to ni znano; pač pa sumijo, da bi bil podtaknjen. Seveda se bo zločinec moral najti. Veliko je vredno to, da je bilo vse zavarovano za 65.000 Din in bo mladi gospodar, ki je komaj dve leti na Pernicah, ter je prišel iz Vuzenice, vsaj nekoliko potolažen, kljub temu je zavarovalnina zelo nizka. Bilo bi pač dobro za vse kmete, osobito one, ki imajo svoja poslopja zgrajena iz lesa, seveda tudi strehe, da bi se isti dali zavarovati za čim večjo svoto. Onim pa, ki še sploh nimajo zavarovano, pa svetujemo, da si dajo takoj zavarovati, ker ni znano, če se morebiti kakšna zločinska roka ne potika okoli, kakor se je to zgodilo drugod. Za vsak slučaj, ako imaš vsaj nekaj denarja v prvi sili, si sploh potolažen. Pristavljamo po novih vesteh, da je isto noč gorelo tudi pri Vildonerjevi koči v občini St. Jernej. Tam je začelo goreti 1 uro kasneje. Brez dvoma gre tu za zločinsko roko, katero bi naj oblasti takoj prijela ter najbolj strogo kaznovala, sicer se bodo požari ponav-

ljali in ljudje bodo obubožali, da skrajnosti. Pa še velik strah se jih bo lotil in to ne rodi dobrih sadov. Torej na delo za zločince! Pa tudi ljudje naj bi posvečali več pažnje in včasih prežali nanj, sumljive tujce pa oddali oblasti ali občini.

Ruše. Novic pri nas pač ne zmanjka. Pretekli teden je bil imenovan na mesto občinskega odbornika Franca Gornika g. Anton Požar, trgovec v Rušah. In tako je število naših občinskih očetov zopet popolno. — S 1. aprilom nas zapusti poštarica gđ. Pini Sinko, ki je podala ostavko na državno službo; na nje-mo mesto pride gđ. Blazin iz Maribora. — Star, tradicionalen in baje nestrankski ruski pevski zbor je imel svoj občni zbor, na katerem so bili izvoljeni v odbor sledeči gg.: Požar, Ivan in Franc Knuplež, Ravnjak, Miglič, Grudnik in gđ. Rataj in Unger. Se bomo peli v Rušah! — Nadzoroval pa je našo šolo te dni g. Miloš P. Vutkovič, odposlanec ministrstva prosvete. Zanimati pa se je le za pouk srbohrvaščine. — Največja senzacija pri nas pa je paj zadnji čas nov premogokop. Ze pred leti so se namreč gotovi krogi zanimali za premog, ki so ga baje izsledili v Rušah. Saj so ga našli na več krajih. Toda takrat se niko, ki ima kaj pod palcem, ni zainteresiral za stvar in je zaspala. Ko pa se je naveli v Rušah g. Rayš iz Remšnika, ki ima prostosledne pravice do Ruš in še dalje, je za stvar zainteresiral g. inženerja Redarja od družbe »Drauwalle« v Marenbergu, ki ima tudi na Remšniku bakren, grafitni in srebrn rudnik. Sedež družbe je v Kolinu. Ker pa še družba v Jugoslaviji nima lastne topilnice, je vso nakopano maso rude izvažala v inozemstvo in jo tam topila. S 15. aprilom pa namerava g. inženjer Redar po nalogu družbe otvoriti tudi v Jugoslaviji svojo topilnico in v ta namen potrebuje premoga. In te dni je začel kopati izsleden premog v Rušah. Premog je antracitboljše vrste. Začetki premogokopa so seveda neznatni. Trije delavci so začeli z delom. Kopali bodo najprej 50 m po ravnem v hrib na Nasipih v Rušah, potem pa 50 m v globino. Tam pravijo je precej močna žila premoga. Svet, na katerem kopljejo, je last falske graščine, ki pa je pod agrarno reformo. Obrat bo seveda s časom povečan. Saj že prihodnji te-

Srčnemu oslavljenju in kratkemu dihanju

MR. BAHOVEC

PLANKA

je čisto vzrok mast, katera je obkolila srce in njegovo mišičevje. Ta mast je vzrok, da srce ni dana možnost vrstiti svoje funkcije. Po redovni uporabi

„PLANKA“-zdravilnega čaja postane kri lahko tekoča, srce se razbremeni in ojači, kar povzroča zopet normalno dihanje.

Zahtevajte v lekarnah samo pravi

„PLANKA“-zdravilni čaj.

Ki se ne prodaja odprto, temveč samo v plumbiranih paketih po Din 20.— z napisom proizvajalca:

Lekarna Mr. G. Bahovec, Ljubljana

den začno delati v tri šihle po troje delavcev. Bo zopet nekaj zasluzka za revnega brezposelnega delaven. Ko bi le ne bila žila premajhna, da bi se ne splačalo kopati!

St. Peter pri Mariboru. Letos poteče 400 let, kar so Turki zadnjič ropali in pustošili tudi pri St. Peteru. Tega leta so Turki zažgali tudi župno cerkev in podružnico Matere Božje na Gocci. Siare pripovedka pripoveduje, da so Turki takrat prišli do Metavškega hriba, kjer so se jim ba prebivalci v bran postavili. Kakšno škodo da sta cerkvi trpeli, nam ne povedo listine, le pravljice, ki so še ostale med ljudstvom, nam ta zgodovinski čin potrjujejo. Tri leta zatem je lavantinski škof Lenart poročil solnograškega nadškofa in sicer dne 23. oktobra 1535 blagoslovil zvonove in pokopališče, naslednji dan pa obe cerkvi. L. 1532 se prvič tudi omenja šola, biti pa je morala že prej. Kronika nam pripoveduje, da je bilo leta 1784 posebno poslopje za šolo. Prvi po imenu znani učitelj pa se omenja leta 1789, ko je umrl. Sedaj pa imamo pri nas dve šoli: deško s 4 razredi in zasebno dekleško tudi štirirazredno.

Sv. Peter pri Mariboru. V mariborski bolnici je umrl pretekli teden mladi, nadebudni mož in oče Miha Bračko iz Nebave, star šele 26 let. Zapušča mlado, žalujčo ženo, roj. Maček, in tri mesece starega Ivančka. Pokopan je bil na Pobrežju pri Mariboru ob obilni udeležbi domačih, znancev in prijateljev. znak, da je bil rajni Miha res priljubljen. Šentpeters-

Vedel si je pomagati.

Za dobe Friderika I. je nekoč hodil okoli kraljevega gradu v Potsdamu kandidat teologije s prižgano svetilko ob belem dnevu. Kralj je to videl in je vprašal kandidata, kaj dela. Rekel je:

»Iščem sorodnike.«
Čemu?»

»Imam vse izpite in čakam kljub temu že dve leti na prosto župnijo. Tisti, ki oddajajo take službe, jo podelijo vselej kakemu sorodniku, tako da zame ne ostane nič. Zdaj pa si iščem sorodnike, ker bi vendar že rad bil pod streho.«

Kralju je to seveda zelo ugajalo, poklical

Januš Golc:

Trojno gorje.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

Iz Celja je bil poslan z drugimi ujetniki na dolgi verigi v Gradec. Po zaslišanju v Gradcu je odkresal z več drugimi neuklenjenih rok na Dunaj. Na obeh najvišjih mestih sama zasliševanja, zapisniki in privijanja na priznanje: Kmetje so hoteli navaliti na gradove in poklati nedolžno gospodo. Zadnje dni so bili kmečki jetniki na Dunaju celo prosti. Na novo so jih oblekli in obuli in so jih celo vodili posebni vodniki okrog po cesarskem mestu.

Iz Dunaja v Celje so jih odpremili na odvojašstva zastraženih vozovih. V Celju je bilo vsakemu prosto, da jo je ubral svobodno, kamor je hotel.

Tako je razkladal pištajnskimi tržanom Matija Toplišek, ki je ostal živ v bitki pri St. Petru, preстал gosposko jetništvo v verigah, videl Gra-

14

dec ter Dunaj in bil zopet doma kot skromen gruntar v Dobležičah. Mlad, zdrav in čil je trobil ob kapitanovi strani na upor; poln brazgotin, izmozgan od pomanjkanja ter pešhoje, sploh postaran na duši in telesu se je povrnil v svoje ljube Dobležiče.

Toplišeka je priljubilo daleč na okrog dejstvo, ker je bil očividec Pavlovih junaštev na bojnem polju in mučeništva v celjski ječi. Njegove slavo-speve si je vtisnil spominu posebno živo na polslepi Andrej, ki je imel sedaj več nego dovolj za desetletja verodostojnega gradiva za pripovedovanje o slavi kmečkega junaka in junakinje.

Tak je bil položaj po z mečem vkročenem ter zatrtim zadnjem kmečkem puntu. Z naslednjimi leti je nastopila za kraje tostran in onstran Sotle doba najbolj slabih letin, povodenj, sploh vremenskih nesreč in strašnih kužnih bolezni.

IX. POGLAVJE.

V srednjem veku, ki je bil res tema za slovenske kraje, ni le požigal kmetu doma in ga

kim pevcem, ki so sodelovali, bodi na tem mestu izrečena iskrena hvala! Žaljujoči ženi, materi, bratom in sestram ter ostalim sorodnikom iskreno sožalje!

Setarjeva pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Na Jožefovo popoldne so tužno zapeli zvonovi pri Sv. Rupertu in pri Sv. Lenartu, ko smo spremljali k zadnjemu počitku Janeza Senekoviča, ki je dāl čas potrpežljivo in vdan v voljo božjo prenašal hude bolečine, večkrat pokrepčan z angelskim kruhom, dokler ga blede žena smrt ni rešila trpljenja. Kako je bil rajni priljubljen, je pokazal pogreb. Na sedmini se je nabralo za afrikanske misijone 101 Din. Vsem darovalcem naj bo Bog dober plačnik. Domačim pa naše iskreno sožalje!

Sv. Lenart v Slov. goricah. Sklep gospodinj-ske nadaljevalne šole. Skromna svečanost se je vršila dne 13. marca ter je bila kljub slabemu vremenu prejšnjih dni zelo dobro obiskana. Hvala g. županu, kateri nam je dovolil prostore za tečaj; voditeljici gospe Košenina, ker je nam dekletom toliko pripomogla za napredek v gospodinj-ski izobrazbi; nadalje gđ. Marici Cinauer, ž. g. provizorju Jakobu Sajovicu in g. dr. Krambergerju. Vsem tem se v imenu nas vseh gojenk iskreno zahvaljujemo za trud in skrb, ki so jo imeli z nami. Čisti dobilek je namenjen revnim dekletom prihodnjega gospodinj-skega tečaja. Saj smo ravno me dekleta, bodoče žene, določene za vzgojiteljice našega naroda. Zato vsakemu dekletu priporočam, naj se ne boji težav v današnjih težkih časih in naj nam neustrašeno sledi. Potem bo enkrat dobra krščanska žena, mati! — Mimika Veingerl.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V soboto dne 12. marca smo spremljali k večnemu počitku Kristino Zemljič, rojeno Repolusk, doma iz Bačkove. Žalostna je zgodba njene smrti. Vračajoča se od Sv. Lenarta proti domu se pri polnem zdravju, je obležala v občestnem jarku pol ure od doma nezavesna. Ker je bilo bolj v nočnih urah, je nikdo ni našel, da bi ji nudil prvo pomoč. Tako je prežebela še malo pri življenju celo noč in zjutraj do pol osme ure. Nekdo, ki je prišel mimo, jo je našel še malo živo. Spravijo jo k bližnjemu sosedu in na vse načine poskušajo, spraviti jo k zavesti, a zaman je bil ves trud. Prejela je še

maziljenje sv. poslednjega olja. Zavihala je velika žalost v domači hiši, ko so jo pripeljali domov na pol mrtvo. Tako, je potem drugi dan umrla, ne da bi se kaj zavedla. Svojo blago dušo je izročila Vsemogočnemu, ki upamo da ji je milosten sodnik. Zadnja leta so jo spremljali križi in težave, katere je bogu dano prenašala. Zato mislimo, da se že veseli pri ljubem Bogu. Ljuba Kristina, zapustila si očeta in mater, štiri brate, žalostnega moža in dva nepreskrbljena otročka. Njenim sorodnikom in obupajočemu možu naše sožalje! Tolažimo jih z naukom naše sv. vere, da smrt življenja ne uniči, ampak samo spremeni v drugo, boljše življenje, ki je večno lepo. Počivaj v sladkem miru, blaga žena!

Lokavci pri Negovi. Umrl je posestnik v Radaneh Kaučič Ivan v starosti 44 let v bolnici v Radgoni ponoči od 19. na 20. marca po 14dnevni mučni bolezni na zastrupljenju krvi na nogi. Bil je operiran, pa je bilo že prepozno. Truplo so prepeljali dne 22. marca v hišo žalosti in se je vršil pogreb v sredo dne 22. t. m. na domače pokopališče. Pokojni zapušča štiri nepreskrbljene otročke in žalostno ženo. Bil je večletni občinski odbornik in vzoren gospodar, katerega si naj marsikateri vzame za vzgled. Rajnemu blag spomin!

Sv. Marjeta niže Ptuj. Žalostno so zapeli zvonovi dne 17. marca in naznanili ljudem, da je Večni poklicel k sebi gospo Miroslavo Tomažič, po domače Gregorčevu Fridiko. Blaga rajnika je bila poznana daleč okrog, je bila dobrega srca, usmiljena do siromakov in je prav vzgledno izpolnjevala svoje verske

FANTOM, KI GREDO K VOJAKOM!

Fantje vojaki radi pojo! Da bodo ponesli lepo slovensko pesem na jug, smo sklenili darovati fantom, ki gredo k vojakom, knjigo:

»Domoljubni pevec«,

ako naročijo molitvenik za fante vojake:

»Moj tovariš«,

ki stane 16 Din. z zlato obrezo 20 Din. Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

dolžnosti. Mnogo dobrega je storila tudi našim društvom in organizacijam, posebno v povojnih letih. Tam je v njeni spoštovani hiši po vojni bila več let nastanjena naša toli-potrebna hranilnica in posojilnica. Velikodušno so tam preje dobile svoje skrbi tudi naše mladinske organizacije, kakor Marijina družba, Dekliška zveza in bivši Orel. Tam smo imeli svoje sestanke, seje in poleti svoje prireditve. Tam nas je blaga gospa gledala in njena sedaj v težki boli prizadeta hčerka gospa Micika. Tam sta se z nami vred veselili, nas včasih tudi vzpodbujali, nas tolažili v neprijetnostih, nam svetovali in pomagali, kakor je bilo pač potrebno. Mnogokrat smo bili tudi deležni njihovega gostoljubja, ki jim ga in vse njihove naklonjenosti nismo mogli nikdar vrniti. Tudi pozneje, ko smo s svojimi organizacijami dobili prostore v Slomškovem domu, nam je spoštovana Gregorčeva hiša še vedno ohranila svojo naklonjenost in blaga gospa nas je rada prišla obiskat ob naših prireditvah. Pa zavela je burja, otežkočila je naše delo, pa ga tudi ukinila. Prišla je bela smrt in po kratki bolezni ugrabila našo blago dobrotnico, in zdi se nam, kakor da je šla naša mladost od nas. Blago rajnico je hodilo kropit mnogo ljudi in na Jožefovo smo pokopnico ob veliki udeležbi ljudstva položili k večnemu počitku. Pevci in šolarji so ji ob odprtju grobu zapeli nekaj žalostink, g. župnik konz. svetnik Šketa in g. učitelj Debeljak sta v svojih govorih v vznesenih besedah povdarjala njeno dobroto in se poslovila od nje. In istotako tudi mi šmarjetska mladina kličemo nepozabni rajniki stoterno zahvalo za njeno dobroto: tisočkrat ji Bog povrni z večnim veseljem. V težki boli prizadeti hčerki gospej Miciki in njenemu dobremu možu g. Ivanu Geč pa naše iskreno sožalje!

Sv. Urban pri Ptuj. V nedeljo dne 5. t. m. smo pokopali pridnega dečka, pet let starega sina Frančiška Ornič iz Vintarovec, njegov oče je tudi naročnik »Slovenskega gospodarja«. — V soboto dne 12. marca smo spremljali k zadnjemu počitku starčka 84 let Franca Furbas iz Jirsovec. Bil je naročnik »Slov. gospodarja« in priden ter dober posestnik. — V petek dne 18. sušca smo položili v hladno zemljo 63 let staro Nežo Kramberger iz Vin-

gonil v sužnost Turek, ni vihtel nad njim samo biča tlake in desetine graščak, šibale so ga ter tirale v obup dolgotrajne vremenske nesreče; skrajno slabe letine in strah vseh strahov — neprizanesljiva morilka kuga. Da je bila doba srednjega veka za Slovence tolikokrat šiba božja, nam spričujejo še danes med narodom ohranjene pravljice o lakoti in kužna znamenja.

Ob Sotli pripovedujejo stare matere deci o slabih letinah in pogubonosni lakoti v dobi tlake ter desetine. Vsak Obsotelčan še zna danes, kako so mlatili tedaj štirje mlatiči celi teden, a ni izdala mlatev niti za hleb kruha. Bolj ko je vžival človek jedi iz puhlega in neizdatnega žita, tem bolj je bil lačen. Komaj je odložil žlico ter vstal od mize, je že vpil, kako ga muči glad. Kar so ljudje zavžili v talistih hudih časih, ni imelo nobenega teka, bilo je brez božjega blagoslova. Običajno je bilo, da so vmesili kruh iz žitnih plev, posušenih hrušk, drnuli, da, celo srahot so strgali in nosili lubje v mline. Prišlo je bogznaj kolikokrat do pobojev za trdo kruhovo skorjo. Ako je posedal kdo le količkaj skrbno skritega živeža,

ga je vžival skrivoma, da ga ne bi kdo videl in mu ga iztrgal. Ko je šlo za zadnja prgišča prehrane, se niso ozirali starši na deco in ne odrasli otroci na onemogle roditelje. V borbi za kruh in preživež je igrala pest glavno vlogo. Med ljudstvom so se ohranile le strahotne slike o pomanjkanju kruha; mesa itak ni bilo, ker so poginile domače živali lakote poprej nego ljudje.

Sestre gladi so bile razne kužne bolezni in od teh najhujša in najbolj neprizanesljiva kazen božja — kuga. Kot spomin na kugo, ki je kosila med našimi predniki, so se ohranila po Sloveniji do današnjih dni kužna znamenja.

Spomeniki na rešitev od kuge so si med seboj podobni in jih je poznati že koj na prvi pogled. Za temelj imajo podstavek, na katerem stoji soha. Vrh sohe krona kapelici podobna glavica s križem. Višina prič obče bolezenske morije se giblje med tremi in petimi metri. Starejša kužna znamenja so iz kamna, vitka, navpična in izdelana prav lično. Novejša so iz opeke, nerodna in vrhna kapelica je precej obsežna. V kapelici so kipi, največ pa slike: sv. križa, sv. Roka, Boštja-

je tiste, ki so imeli opravke z oddajo primernih služb in jih je vprašal, zakaj nimajo službe za tega prosilca. Izvijali so se na vse mogoče načine, a nazadnje pa se je le vendar našlo za prosilca prav dobro mesto, za katerega se je imel zahvaliti kralja in svoj — domislek.

Zemlja na severu se pogreza.

Geologi, ki so se udeležili zadnje ekspedicije prof. Wegenerja na Grönland, so ugotovili, da je ledena plast v sredini dežele debela 2700 m. Prerez dežele bi pokazal, da je podobna z ledom napolnjenemu bazenu. Zaradi teže te ogrom-